

Szám Zahl	hosszúsági Längs- átmérője	A tojás — Des Eies		A tojáshej Der Eischale	
		harántos Quer-	köb tartalma Cubinhalt	súlya Gewicht	súlya Gewicht
		Durchmesser mm.			
1	32	22.7	7.98	8.12	0.62
2	31	22.8	7.86	8.06	0.62
3	32.3	23.0	8.17	8.32	0.70
4	31.5	22.4	7.83	7.93	0.60
5	33.2	22.7	8.31	8.46	0.74

KISEBB KÖZLÉSEK. — KLEINERE MITTEILUNGEN.

A vonuló madarak érkezési idejére vonatkozó adatok ingadozása. HEGYFOKY KÁROSY nagyrabecsült munkatársunk azon cikkben, a melylyel az Aquila jelen IV-dik kötetét megnyitja, megjegyzi, hogy én e folyóirat I. kötetében a helynormi adatokat skrupulus nélkül hasonlítottam össze a kösliniekkel. Nekem bizonyára megvoltak a kétségeskedéseim; de akkoron még teljesen hiányzott hozzá az elégséges adatanyag s még inkább a határozott módszer, különösen a meteorologia alkalmazására vonatkozólag, a melyet most HEGYFOKY olyan fáradhatatlanul és szabatosan kifejteni törekszik.

Nekem akkor csak arra kellett igyekezniem, hogy a két, távolfekvő pont között levő különbséget számszerűleg tegyem szemléltethetővé, s ezzel a figyelmet eziránt felébresszem. Az az egyetlen megjegyzés is, mely az Aquila I. 30. lapjáról vétetett, nem MIDDENDORFF-tól, hanem tőlem származik és MIDDENDORFF-nak ama levelére vonatkozik, melyet a cikkben « » jel között bocsátottam közre. *Herman Ottó.*

Die Schwankung der Angaben über die Ankunftszeiten der Zugvögel. Im Artikel, mit welchem unser hochverehrter Mitarbeiter Jakob Hegyfoky den vorliegenden IV. Band der «Aquila» so würdig eröffnet, bemerkt er, daß ich im ersten Bande dieser Zeitschrift die Daten von Hellenorm ohne Skrupel mit jenen Köslins verglichen habe. Meine Skrupel hatte ich wohl, es mangelte aber dazumal gänzlich an genügendem Datenmaterial und noch mehr an einer bestimmten Methode, besonders in Bezug auf die Anwendung der Meteorologie, welche nun Hegyfoky so unermüdetlich und so präcis zu entwickeln bestrebt ist. Mir war es damals nur darum zu thun, ganz allgemein den Unterschied zwischen zwei entfernten Punkten numerisch zu veranschaulichen, somit zur Beachtung dieser Verhältnisse anzuregen. Auch stammt die einzige Bemerkung, welche aus Aquila I. p. 30 übernommen wurde, nicht von Middendorff, sondern von mir und bezieht sich dieselbe auf Middendorff's Brief, welcher mit « » besonders bezeichnet erscheint.

Otto Herman.

A vonuló madarak megérkezésének normalis napja Oslavan környékén Morvaországban.

Közli RZEHAJ EMIL (Troppau).

CÁPEK V. fanító úr Oslavanban (Brünn mellett Morvaországban) több évi és pedig 1884—1888-ig terjedő időközben megállapította Oslavanra nézve a vonulómadarak első megérkezésének normalis napját és azt a «Schwalbe» ez.

Der Normal-Ankunftstag der Zugvögel für die Umgebung von Oslavan in Mähren.

Mitgetheilt von Emil Rzehaj — Troppau.

Herr V. Čápek, Lehrer in Oslavan (bei Brünn in Mähren), hat auf Grund mehrjähriger Beobachtungen und zwar von 1884 bis 1888 den Normaltag der ersten Ankunft der Zugvögel für die Umgebung von Oslavan bestimmt und in der

foljóirat XIV. évfolyamának 14. számában a 190. lapon közölte (J. erre nézve ugyane folyóirat XII. évf. 111. lapját is). Ezekhez az adatokhoz CÁPÉK úr még a további, az 1889 és 1890-ben gyűjtött megfigyeléseit is csatolja, a melyekből kitűnik, hogy azok, milyen viszonyban vannak a normális nappal: s megjegyzi, hogy teljes általánosságban véve az utóbbi két év a kedvező esztendőkhöz számítandó, a mint az különösen az 1890. évi érkezési napokból kiviláglik.

Az alábbiakban közöljük CÁPÉK úr adatait, a mint azokat a «SCHWALBE»-ban bemutatta:

«Schwalbe», XIV. Jahrgang, Nr. 14, pag. 190 mitgetheilt. (Vgl. auch «Schwalbe», XII. Jahrgang, p. 111.) Außer diesem Normaltag führt Herr Cápéť noch seine weiteren Beobachtungen aus den folgenden zwei Jahren, 1889 und 1890 an, aus welchen zu ersehen ist, wie sich dieselben zum Normaltag verhalten und bemerkt hieszu, daß im Allgemeinen gesagt werden kann, daß die beiden letzten Jahre zu den günstigen gehören, was besonders an den Anfunftszeiten des Jahres 1890 ersichtlich ist.

Nachstehend mögen die Daten folgen, wie sie Herr Cápéť in der «Schwalbe» verzeichnet:

	{ Normális nap } { Normaltag }	20. Febr.;	1889: 15. Febr.;	1890: 23. Febr.
<i>Alauda arvensis</i> L.	"	1. Marc.;	" 8. Marc.;	" 28. "
<i>Motacilla alba</i> L.	"	4. "	" 27. Febr.;	" 27. "
<i>Sturnus vulgaris</i> L.	"	4. "	" 16. Marc.;	" 26. "
<i>Alauda arborea</i> L.	"	6. "	" 22. "	" 13. Marc.
<i>Columba oenas</i> L.	"	7. "	" 6. "	" 13. "
<i>Columba palumbus</i> L.	"	9. "	" 17. "	" 16. "
<i>Vanellus cristatus</i> L.	"	10. "	" 13. "	" 9. "
<i>Anthus pratensis</i> L.	"	13. "	" 13. "	" 12. "
<i>Emberiza schoniicus</i> L.	"	14. "	" 20. "	" 16. "
<i>Turdus musicus</i> L.	"	14. "	" 17. "	" 16. "
<i>Pratincola rubicola</i> L.	"	16. "	" 17. "	" 14. "
<i>Erithacus rubecula</i> L.	"	21. "	" 21. "	" 17. "
<i>Picedula tithys</i> Scop.	"	22. "	" 22. "	" 17. "
<i>Larus ridibundus</i> L.	"	23. "	" 22. "	" 19. "
<i>Picedula rufa</i> BECHST.	"	24. "	" 26. "	" — "
<i>Scolopax rusticola</i> L.	"	25. "	" 7. April;	" 27. "
<i>Ardea cinerea</i> L.	"	25. "	" 28. Marc.;	" 17. "
<i>Saxicola oenanthe</i> L.	"	26. "	" 11. April;	" 24. "
<i>Aegialitis fluviatilis</i> BECHST.	"	27. "	" 4. "	" 22. "
<i>Cerchneis timmucula</i> L.	"	27. "	" 27. "	" 30. "
<i>Erithacus cyaneeculus</i> WOLF.	"	29. "	" — "	" 4. April
<i>Serinus hortulanus</i> KOCH.	"	31. "	" — "	" 31. Marc.
<i>Accentor modularis</i> L.	"	1. April	" 7. April;	" 31. "
<i>Querquedula crecca</i> L.	"	2. "	" 26. Marc.;	" 16. "
<i>Picedula trochilus</i> L.	"	4. "	" 18. April;	" 22. "
<i>Turdus iliacus</i> L.	"	4. "	" 2. "	" 20. "
<i>Ciconia alba</i> L.	"	6. "	" 31. Marc.;	" 26. "
<i>Upupa epops</i> L.	"	6. "	" — "	" 7. "
<i>Hirundo rustica</i> L.	"	4. "	" 14. April;	" 31. "
<i>Totanus ochropus</i> L.	"	5. "	" 11. "	" 2. April
<i>Yunx torquilla</i> L.	"	6. "	" 17. "	" 8. "
<i>Raticilla phoenicea</i> L.	"	6. "	" 11. "	" 2. "
<i>Motacilla flava</i> L.	"	7. "	" 7. "	" 31. "
<i>Anthus trivialis</i> L.	"	12. "	" 19. "	" 2. "
<i>Tringoides hypoleucus</i> L.	"	13. "	" 9. "	" 7. "
<i>Muscicapa collaris</i> BECHST.	"	16. "	" 20. "	" 13. "
<i>Cuculus canorus</i> L.	"	18. "	" 15. "	" 14. "
<i>Picedula sibilatrix</i> BECHST.	"			
<i>Erithacus hucinia</i> L.	"			

	{ Normális nap } Nornaltag }	19. April ;	1889: 14. April ;	1890: 15. April
<i>Chelidon urbica</i> L.	"	19. "	" 20. "	" 24. "
<i>Emberiza hortulana</i> L.	"	20. "	" 24. "	" 14. "
<i>Pratincola rubetra</i> L.	"	20. "	" 8. "	" 14. "
<i>Sylvia curruca</i> L.	"	20. "	" — "	" 20. "
<i>Cotile riparia</i> L.	"	22. "	" 24. "	" 25. "
<i>Caprimulgus europæus</i> L.	"	22. "	" 30. "	" 21. "
<i>Sylvia atricapilla</i> L.	"	23. "	" 24. "	" 16. "
<i>Sylvia cinerea</i> BECHST.	"	23. "	" 28. "	" 16. "
<i>Anthus campestris</i> L.	"	25. "	" 29. "	" 21. "
<i>Lanius senator</i> L.	"	26. "	" 2. Maj.	" 30. "
<i>Acrocephalus turdoides</i> MEY.	"	26. "	" 24. April.	" 10. "
<i>Turtur auritus</i> GRAY.	"	27. "	" 27. "	" 23. "
<i>Oriolus galbula</i> L.	"	28. "	" 28. "	" 1. Maj.
<i>Sylvia nisoria</i> BECHST.	"	29. "	" — "	" 1. "
<i>Lanius minor</i> GM.	"	1. Maj.	" 30. "	" ?
<i>Cypselus apus</i> L.	"	2. "	" 22. "	" 29. April
<i>Coturnix dactylisonans</i> MEY.	"	2. "	" 9. Maj.	" 4. Maj.
<i>Ortygometra crex</i> L.	"	3. "	" 27. April.	" 1. "
<i>Muscicapa grisola</i> L.	"	4. "	" 30. "	" 20. April.
<i>Lanius collurio</i> L.	"	4. "	" 2. Maj.	" 4. Maj.
<i>Hypolais icterina</i> VIELL.	"			

Az egyes adatoknak a normális nappal szemben való csekély mértékű ingadozása a megfigyelés pontosságára vall.

A mi Oslavannak földrajzi fekvését illeti, az 221 mét.-nyi magasságban a 49° 7' é. sz. és 34° k. h. alatt fekszik.

Die geringe Schwankung der einzelnen Daten gegenüber dem Normaltag, weist auf sehr genaue Beobachtungen hin.

Die geographische Position für den Ort Oslavan wäre folgende: 221 m Seehöhe, 49° 7' n. B., 34° ö. L.

Megjegyzések az úgynevezett «eltévedt költöző» madárfajokról.

Chernelházi CHERNEL ISTVÁN-tól.

A következőkben madárfaunánk azon fajai közül sorolok fel néhányat, melyek eddig nálunk a költözők közt a madaraknak az úgynevezett «eltévedt vándorok», «ritka vendégek» csoportjába tartoztak. Nevezetesen a következőket:

Emberiza hortulana, *Plectrophanes nivalis*, *Streptopelia interpres*, *Squatarola helvetica*, *Phalaropus hyperboreus*, *Haematopus ostrilegus*, *Calidris arenaria*, *Limicola pygmaea*, *Oidemia fusca*, *Stercorarius parasiticus* és *pomarinus*, *Larus fuscus*, *Rissa tridactyla*, *Larus canus*, *Colymbus septentrionalis*.

Mind ezek a magyar madárfauna legutolsó enumerációjában FRIVALDSZKY J. «Aves Hungariae» ez. művében (1891) a V, azaz vendég biológiai jegyet kapták, kivéve a *Phalaropus*, *Rissa* és *Limicola* fajokat, melyek †, vagyis

Aquila. IV.

Bemerkungen über die sogenannten «Irrgäste».

Von Stefan Chernel v. Chernelháza.

Zu den folgenden will ich aus unserer Vogelfauna einige derjenigen Arten erwähnen, welche bei uns unter den Zugvögeln bisher in die Gruppe der sogenannten «Irrgäste», «seltene Gäste» gezählt wurden. Namentlich: *Emberiza hortulana*, *Plectrophanes nivalis*, *Streptopelia interpres*, *Squatarola helvetica*, *Phalaropus hyperboreus*, *Haematopus ostrilegus*, *Calidris arenaria*, *Limicola pygmaea*, *Oidemia fusca*, *Stercorarius parasiticus* und *pomarinus*, *Larus fuscus*, *Rissa tridactyla*, *Larus canus*, *Colymbus septentrionalis*.

Alle diese bekamen in der letzten (1891) Enumeration der Vogelfauna Ungarns im Werke J. v. Frivaldszky's «Aves Hungariae» das biologische Zeichen V, d. i. Gast, ausgenommen die Arten von *Phalaropus*, *Rissa* und *Limicola*, welche mit †, d. i. Wanderer, bezeichnet wurden, man zog

vándor jeggyel jelöltettek meg, tehát abba a csoportba soroztattak, melybe a *Fulmarus haesilatus*, *Puffinus anglorum*, *Querquedula falcata*, *Sterna caspia* stb. hazánk területén tartozik.

Azóta ismereteink e részben lényegesen gyarapodtak.

Az *Emberiza hortulana* Pestmegyében a főváros budai oldalán (CERVA F. A.) és Gödöllőn (ALEX. v. HOMER) fészkelve találtatott, még pedig különböző években.

A *Lanius senator*-t, mely bizonyító példány hiányával 1894-ig faunánkban nem is szerepelt, nevezett évben fészkelve több párban KOSZTKA LÁSZLÓ Gáeson (Nógrád m.), magam pedig Tömördön (Vas m.) találtuk.

A *Plectrophanes nivalis* telente évenként megjelent az ország különböző pontjain, mint: Csákyó, Székesfehérvár, Szeged, Fertővidéke, Léka. Szintügy évenként átvonult a *Haematopus ostrilegus* is Szegednél. A *Strepsilas interpres*-t, *Squatarola helvetica*-t, *Phalaropus hyperboreus*-t, *Oidemia fusca*-t, *Larus fuscus*-t, *Stercorarius parasiticus*-t és *pomarinus*-t, *Larus canus*-t, *Colymbus septentrionalis*-t kisebb-nagyobb számban az őszi költőzködés alatt évenként észleltem a velencei tónál szintügy három ősszel a *Calidris arenaria*-t és egyszer a *Limicola pygmaea*-t, utóbbi két fajból a Fertőnél is ejtettek el. A *Rissa tridactyla* pedig szintén észleltetett az országban az utóbbi években.

Ezen madárfajok már most az országos faunában nem tarthatják meg régi biológiai jegyeiket, hanem következőket kapják:

- ←→□ *Emberiza hortulana* L.
- ←→ *Plectrophanes nivalis* L.
- ←→□ *Lanius senator* L.
- ←→ *Strepsilas interpres* L.
- ←→ *Haematopus ostrilegus* L.
- ←→ *Squatarola helvetica* L.
- ←→ *Calidris arenaria* L.
- ←→ *Phalaropus hyperboreus* L.

Világos tehát, hogy ezek a madarak, melyek mint DROSTE mondja * «kifürkészhetetlen okokból hozzánk tévednek, nem úgy *tévednek* ide, hanem rendesen *átvonnak*», vagy itt telelnek

* Ein krit. Musterung der period. Wintergäste und der Irrgäste Deutschlands. — Ber. d. XVIII. Vers. d. orn. Ges. p. 62.

őre also in jene Gruppe, zu welcher *Fulmarus haesilatus*, *Puffinus anglorum*, *Querquedula falcata*, *Sterna caspia* u. a. auf dem Gebiete Ungarns gehören.

Seither haben sich unsere diesbezüglichen Kenntnisse erweitert.

Emberiza hortulana wurde im Com. Pest, an der Dfner Seite der Hauptstadt (N. N. CERVA) und in Gödöllő (Mer. von Homeyer) brütend und zwar in verschiedenen Jahren, gefunden.

Lanius senator, der in Ermangelung eines Beleges bis 1894 aus unserer Fauna fehlte, wurde durch L. KOŠTKA in Gács (Neograder Com.) und durch mich in Tömörd (Eisenburger Comit.) in mehreren Paaren brütend beobachtet.

Plectrophanes nivalis zeigte sich allwintertlich an verschiedenen Punkten im Lande, so in Esákló, Székes-Fehérvár, beim Neusiedlersee, Léka, Szeged.

Haematopus ostrilegus ist bei Szeged ebenfalls jährlich durchgezogen.

Strepsilas interpres, *Squatarola helvetica*, *Phalaropus hyperboreus*, *Oidemia fusca*, *Larus fuscus*, *Larus canus*, *Stercorarius parasiticus* und *pomarinus*, *Colymbus septentrionalis* beobachtete ich in kleinerer oder größerer Anzahl während des Herbstzuges jedes Jahr am Velenceer-See, sowie auch dreimal *Calidris arenaria* und einmal *Limicola pygmaea*; letztere Arten wurden auch beim Neusiedlersee erlegt.

Rissa tridactyla ist in den letzten Jahren auch im Lande einigemal erlegt worden.

Diese Vogelarten können somit in der Landesfauna ihre früheren biologischen Zeichen nicht behalten, sondern müssen neue, wie folgt, bekommen:

- ←→ *Limicola pygmaea* KOEN.
- ←→ *Oidemia fusca* L.
- ←→ *Stercorarius parasiticus* L.
- ←→ *Stercorarius pomarinus* TEMM.
- ←→ *Larus fuscus* L.
- ←→ *Rissa tridactyla* L.
- ←→ *Larus canus* L.
- ←→ *Colymbus septentrionalis* L.

Es ist nun klar, daß diese Vögel, welche wie DROSTE jagt * «durch unergründliche Ursachen bis zu uns sich verirren» keine Irrlinge sind, sondern regelmäßige Durchzügler oder hier überwinternde

* Eine krit. Musterung der period. Wintergäste und der Irrgäste Deutschlands. — Ber. d. XVIII. Vers. der ornith. Ges. p. 62.

s azért tartattak feltűnő ritkaságoknak, mert a kutatás hiányos, a jó és szakavatott megfigyelők száma pedig igen kevés volt.

Meg vagyok győződve, hogy, — ha majd rendes és sűrű megfigyelő hálózatok lesznek s az észleletek csak úgy pontosan és évenként történnek, mint akár a meteorológiai állomásokon, — sok ily kifürkészhetetlennek látszó dolog egyszerű és való világításba kerül.

Füsti fecske (*Hirundo rustica*) Württembergben.

Württemberg középszáma az *Aquila* I. évfolyamában (14 old.) *április 7-re* van megállapítva.

Ezen középszám a báró KÖNIG-WARTHAUSEN: *Naturwissenschaftlicher Jahresbericht 1885—1887* (a «Jahreshefte des Vereins für vaterl. Naturkunde in Württ.» megfelelő évfolyamaiban adataira támaszkodik. Azóta KÖNIG-WARTHAUSEN báró szivességéből a M. O. K. a fennebb nevezett *Jahresbericht-ek 1888—1891*-diki évfolyamait is megkapta s így a középszám ellenőrzése szempontjából pótlólag ezen évfolyamok adatai is feldolgoztathattak.

1888		L. (F.) Apr. 3. Plochingen.		J. (Sch.) = 28 nap (Tage).
		Lk. (Sp.) Apr. 30.* Simmersfeld		
1889		L. (F.) Apr. 3. Kislegg.		
		Lk. (Sp.) Apr. 24. Simmersfeld.		
1890		L. (F.) Mart. 28. Simmersfeld.		
		Lk. (Sp.) Apr. 12. Warthausen.		
1891		L. (F.) Apr. 5. Weissenau.		
		Lk. (Sp.) Maj. 30. Bietigheim.		

Az utolsó 1891. évfolyam correcturára szorul. A Bietigheimban jegyzett *május 30-dika* tartatatlán datum, mely semmi által sínes indokolva. Az összes 1885—1891-ig terjedő megfigyelések között a legkésőbbi dátum — ettől eltekintve — *ápr. 30.*, melylyel szemben a fennebbi dátum egy teljes havi késést jelentene. E késői jegyzés minden valószínűség szerint

nordische Wintergäste, die man einzig und allein nur deshalb für seltene Erscheinungen hielt, weil die Forschung mangelhaft, die Zahl der guten und fachlich gebildeten Beobachter aber eine sehr geringe war.

Ich bin fest überzeugt, daß wenn einmal ordentliche und dicht besetzte Beobachtungsnetze zustande kommen werden und die Beobachtungen pünktlich und jährlich, gleich die der meteorologischen Stationen gemacht werden, wir viele solche unergründlich scheinende Fragen in dem einfachsten und wahren Lichte ersehen werden.

Die Rauchschwalbe (*Hirundo rustica*) in Württemberg.

Die Mittelzahl für Württemberg wurde im Heft I—II der «*Aquila*» mit dem 7. April festgestellt.

Dieses Mittel beruht auf Dr. Frhr. Richard Koenig-Warthausen's «*Naturwissenschaftlichen Jahresberichten*» von 1885—1887. (Zu den betreffenden Jahrgängen der «*Jahreshefte des Vereins für vaterländische Naturkunde in Württ.*») Seither erhielt die Ung. Ornith. Centrale infolge der Zuforkommenheit des Herrn Baron Koenig-Warthausen auch die Jahresberichte von 1888—1891: dem entsprechend war es uns nun möglich zur Controlle und Ergänzung der Mittelzahl auch diese Daten zu bearbeiten.

Der letzte, 1891. er Jahrgang benötigt aber einer Correctur. Das in Bietigheim notirte Datum vom 30. Mai ist nicht annehmbar und durch gar nichts begründet. Unter allen Beobachtungen in den Jahren 1885—91 — abgesehen von den letzt erwähnten — war die späteste der 30. April, gegen welches die obige Angabe eine einmonatliche Verspätung andeutet. Diese späte Aufzeichnung ist aller

* König-Warth. «*apr. 31.*»-et ír, minden bizonynyal sajtóhiba!

megfigyelesi hiba! Helyette tehát ez evfolyamnak utána következő legkésőbbi dátumát véve, formulánk így alakul:

1891		L. (F.) Apr. 5. Weissenau.		J. (Sch.) = 19 nap (Tage).
		Lk. (Sp.) Apr. 23. Sulz.		K. (M.) = Apr. 14.

Az országos középszám az összes évfolyamok adataira bázisozva (belevonva az 1885—1887-iki megfigyeléseket is) következőképp alakul:

Wahrscheinlichkeit nach ein Beobachtungsfehler. Nehmen wir nun statt diesem das nächstfolgende späteste Datum dieses Jahres, so stellt sich unsere Formel folgender Weise dar:

Auf Grund der Daten aller Jahrgänge (inbegriffen auch die von den Jahren 1885—87) stellt sich das Landes-Mittel folgend dar.

I. Korrigálás nélkül — Ohne Correctur:

L. (F.) Apr. 4. — 1885 és 1890		J. (Sch.) = 30 nap (Tage).
L. (Sp.) Maj. 2—3. — 1891		K. (M.) = Apr. 15—16.

II. Korrigálva — Corrigirt:

L. (F.) Apr. 4. — 1885 és 1890		J. (Sch.) = 14 nap (Tage).
Lk. (Sp.) Apr. 16—17. — 1888		K. (M.) = Apr. 10—11.

Ezek szerint az első feldolgozásban kimutatott országos közép: *apr. 7.*, az összes évfolyamok alapján

apr. 10—11-re

módosul.

M. O. K.

Dem entsprechend ändert sich das in der ersten Bearbeitung ausgewiesene Landes-Mittel vom 7. April, auf Grund aller Jahrgänge auf die 10—11. April.

II. D. C.

Reliquæ Ornithologicæ.

Kiadja a M. O. K.

ZEYK MIKLÓS nagy-enyedi tudós ref. tanárnak természetrajzi jegyzeteiről sokáig az a biztos hit volt elterjedve, hogy azok az 1848—49-iki szabadságharc idején az oláhok vandal dúlásai következtében, a híres nagy-enyedi collegiumnak gazdag természetrajzi és más becses gyűjteményeinek legnagyobb részével együtt megsemmisültek.

Évtizedek múlva, midőn ZEYK és működése már-már feledésbe ment, a becses iratokat a véletlen, ha talán nem is egészen, de legalább részben, felszínre vetette.

Ez iratok becsét az özvegy sejtette s belőlük az ornithologiai részt átadta Erdély legilletékesebb ornitologusának CSATÓ JÁNOS-nak — Alsó-fehérmegye jelenlegi érdemes alispánjának, — ki azokat a II. nemzetközi Ornithologiai Kongresszus előkészítésének öregbitésére HERMAN

Reliquiæ Ornithologicæ.

Mitgetheilt von der II. D. C.

Heber die naturhistorischen Aufzeichnungen von Nikolaus v. Zeyk — gelehrter reformirter Professor zu Raag-Enyed — war sehr lange allgemein die Meinung verbreitet, daß sie sammt dem größten Theile der reichen naturhistorischen und anderen Sammlungen des berühmten Collegiums zu Raag-Enyed, während dem Freiheitstriege von 1848—49, durch die vandalischen Zerstörungen der Walachen gänzlich vernichtet worden sind.

Nach Jahrzehnten, als v. Zeyk und seine Wirkung schon beinahe in Vergessenheit gerieth, kamen durch einen Zufall diese wichtigen Schriften, wenn auch vielleicht nicht in ihrem Ganzen, so doch in einem ansehnlichen Theile wieder zum Vorschein.

Die Witwe v. Zeyk's ahnte den Werth der Schriften und übergab den ornithologischen Theil derselben dem kompetentesten Ornithologen Siebenbürgens, Herrn Joh. v. Csató — dem hochverdienten Vicegespan des Comitates Alsó-Fehér, — welcher sie, zur Bereicherung der Vorbereitungen des

OTTÓ-nak, a tudományos bizottság elnökének rendelkezésére bocsátotta, ki a vonulásra tartozó adatokat föl is használta.

ZEYK ornitologiai jegyzetei ránk nézve igen fontosak és becsesek, nemcsak tárgyuknál fogva, s nemcsak azért, mert rendszeresen folytatott észleletekről tannskodnak, hanem azért is, mert már 1840-ben kezdődnek s ezzel világos bizonyosságot tesznek arról, hogy ZEYK MIKLÓS volt Erdélyben az első, a ki kellő tudatossággal kezdte meg az ornitofenologiai megfigyeléseket. A mint ez nyilván kitetszik az ő «*Időjárási jegyzetek*» ezimű naplójának első lapján olvasható eme bevezető soraiából: «Ezen időjárási észrevételeknek czélja az, hogy a madarak *délire költözésének, visszajövetelének és néha történni szokott, utazás közben messzi ellévelésének jelenései az idő járásával egybehasonlíttassanak.*»

Világos, hogy e tekintetben ZEYK MIKLÓS megelőzte STETTER VILMOS FRIGYES-t is, a ki «A madarak költözése Erdélyben» ezim alatt a Magyar Orvosok és természetvizsgálók Kolozsvártt tartott ötödik nagygyűlésének Munkálatai-ban (pg. 139—161) 1845-ben adott ki egy publicatiót, de a melyben tulajdonképeni költözésről igen kevés specialis adat s csak is 1843-tól kezdve van adva.

Ez alkalommal ZEYK MIKLÓS hátrahagyott ornitologiai iratainak közlését a dr. KNÖPFLEK VILMOS erdélyi madárgyűjteményének névjegyzéke közrebocsátásával nyitjuk meg, a melyhez még külön megjegyezni valónk is van.

ZEYK MIKLÓS, a hátrahagyott irataiból is kisu-gárzó egész lelkületénél fogva, lehető alaposágra törekedett s fölhasználta minden alkalmat, hogy jegyzeteit biztos alapokon gyarapítsa. Így történt az, hogy dr. KNÖPFLEK VILMOS ornitologiai gyűjteményének 1848-iki foglalaját is jegyzetei közé iktatta.

Ez a gyűjtemény is áldozatul esett az oláhok dülésának, és egyedüli hiteles képét épen csak a ZEYK gondossága mentette meg a magyar Ornitologia története számára.

II. ornitholog. Congresses, Herru Otto Herman — dem Präsidenten des wissenschaftlichen Comitées — zur Verfügung stellte, der die auf den Zug bezüglichen Daten auch verwertete.

Die ornithologischen Schriften von Nic. v. Zeyf sind für uns von hohem Werth und großer Wichtigkeit; nicht nur betreffs des Gegenstandes, sondern auch deshalb, weil sie uns die systematisch durchgeführten Beobachtungen vorführen, welche bei Zeyf schon im Jahre 1840 ihren Anfang nehmen, woraus hervorgeht, daß in Siebenbürgen Nicolaus v. Zeyf es war, der als Erster ornithologische Beobachtungen gehörig bewußt begann, wie dies aus seinem Tagebuche «*Időjárási Jegyzetek*», hervorgeht. Das Vorwort beginnt gleich auf der ersten Seite mit folgendem Satze: «Diese Witterungsbeobachtungen haben die Bestimmung, damit mit ihnen die Erscheinungen des Zuges der Vögel nach Süden und ihrer Rückkehr, serner — wie es manchmal vorzukommen pflegt, — ihres Verirrens während der Reise, verglichen werden können.

Es ist klar, daß Nic. v. Zeyf in dieser Hinsicht sogar Friedr. Wilh. Stetter vorgegangen ist, welcher im Jahre 1845 (in Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Kolozsvártt tartott ötödik nagygyűlésének Munkálatai, p. 139 bis 161) einen Artikel über den Zug der Vögel in Siebenbürgen mittheilte, in welchem die frühesten Daten eigener Beobachtungen erst von 1843 notirt, und auch diese nur auf wenige Fälle beschränkt erscheinen.

Bei dieser Gelegenheit, wo wir die Publikation der hinterlassenen ornithologischen Schriften Nic. v. Zeyf's mit dem Kataloge der siebenbürgischen Vögel der Sammlung des Dr. Wilh. Knöpfler beginnen, finden wir nothwendig noch folgendes zu bemerken:

Nic. v. Zeyf strebte mit, auch aus seinen Schriften hervorscheinender, hingebender Begeisterung die möglichste Gründlichkeit an, und benützte daher jede Gelegenheit, um seine Notizen auf festem Grunde zu bereichern. So geschah es, daß er im Jahre 1848 den Inhalt der ornithologischen Sammlung von Dr. Wilh. Knöpfler genau notirte und das Verzeichniß in seine Schriften einschaltete.

Auch diese Knöpfler'sche Sammlung ist ein Opfer der Zerstörungswuth der Walachen geworden, und daß das authentische Bild derselben für die Geschichte der ungarischen Ornithologie gerettet wurde, das haben wir einzig der Sorgfalt Prof. v. Zeyf's zu verdanken.

Különben dr. KNÖPFER VILMOS Erdély hírneves orvosa a természettudományok terén, helyi értelemben véve, sokszorosan úttörő is volt.

Hebrigens hat Dr. Wilh. v. Knöpfler, beüübunter Arzt Siebenbürgens, auf dem Gebiete der Naturwissenschaften auch als Bahnbrecher eine Bedeutung.

A Knöpfler-féle erdélyi madárgyűjtemény.

ZEYK MIKLÓS hátrahagyott kézírata nyomán.

A Zeyk-féle nevek után álló rövidítések: m. = mas; f. = femina; juv. = juvenis.

Die Knöpfler'sche Sammlung siebenbürgischer Vögel.

Aus dem handschriftlichen Nachlasse des Nic. v. Zeyk.

Erklärungen der nach den Zeyk'schen Namen stehenden Abkürzungen: m. = mas; f. = femina; juv. = juvenis.

Nomenclatura

(nach ZEYK (szerint))
 Vultur cinereus,
 " fulvus,
 Falco fulvus, m.
 " naevius, m.
 " subbuteo, m.
 " aesalon, m.
 " tinnunculus, m.
 " rufipes, m. et f.
 " palumbarius, m. et f.
 " nisus, m. et f.
 " buteo, m.
 " lagopus, f.
 " rufus, m. juv.
 " pygargus, m.
 " cineraceus, f.
 Strix macroura,
 " bubo,
 " otus,
 " brachyotus,
 " aluco,
 " flammea,
 " dasypus,
 " pygmaea,
 Lanius excubitor, m. et f.
 " minor, m.
 " spinitorques, m. et. et juv.
 Corvus corax,
 " cornix,
 " frugilegus,
 " monedula,
 " glandarius,
 " pica,
 " caryocatactes,
 Coracias garrula,
 Upupa epops,
 Cuculus canorus, m. et f.

(nach d.) «Aves Hungariæ» (szerint).
 Vultur monachus, L.
 Gyps fulvus, Gm.
 Aquila chrysaetos, L.
 " naevia, Gm.
 Falco subbuteo, L.
 " regulus, PALL.
 Cerchneis tinnuncula, L.
 " vespertina L.
 Astur palumbarius, L.
 " nisus, L.
 Buteo vulgaris, BECHST.
 Archibuteo lagopus, Gm.
 Circus aeruginosus, L.
 " cyaneus, L.
 " pygargus, L.
 Syrnium uralense, PALL.
 Bubo ignavus, FORST.
 Asio otus L.
 " accipitrinus, PALL.
 Syrnium aluco, L.
 Strix flammea, L.
 Nyctale Tenginalmi, Gm.
 Glaucidium passerinum L.
 Lanius excubitor, L.
 " minor, Gm.
 " collurio, L.
 Corvus corax, L.
 " cornix L.
 " frugilegus, L.
 " Corvus monedula, L.
 Garrulus glandarius, L.
 Pica rustica, Scop.
 Nucifraga caryocatactes, L.
 Coracias garrula, L.
 Upupa epops, L.
 Cuculus canorus, L.

- (nach) ZEYK (szerint)
- Oriolus galbula, m. et f.
 Picus martius, m. et f.
 « viridis, m. f. j.
 « canus, m. f.
 « major, m. f.
 « medius, m.
 « leuconotus, m. f.
 « minor, m.
 « tridactylus, m.
 Certhia familiaris,
 Jynx torquilla,
 Sitta europaea,
 Tichodroma phoenicoptera m. f.
 Merops apiaster, j.
 Alcedo ispida,
 Loxia curvirostra, m. f. j.
 Fringilla coccothraustes,
 « pyrrhula, m. f.
 « chloris m. f.
 « coelebs, m. f.
 « montifringilla, m. f.
 « domestica,
 « montana,
 « cannabina, m. f.
 « carduelis,
 « spinus,
 « linaria,
 Emberiza nivalis, f.
 « citrinella, m. f.
 « miliaria, f.
 « schœnielus, m.
 « cia, m.
 Turdus viscivorus, m. f.
 « pilaris, m.
 « musicus, f.
 « iliacus, m.
 « torquatus, m. f. j.
 « merula, m. f. j.
 « saxatilis, m. f.
 Bombycilla garrulus m. f.
 Cinclus aquaticus,
 Sturnus vulgaris,
 Muscicapa grisola,
 « collaris,
 « luctuosa,
 Motacilla alba,
 « flava,
 « sulphurea,
 Sylvia turdoides,
 « phragmitis,
 « arundinacea,
- (nach d.) «Aves Hungariæ» (szerint).
- Oriolus galbula, L.
 Dryocopus martius, L.
 Gecinus viridis, L.
 « canus, Gm.
 Picus major, L.
 « medius, L.
 « leuconotus, BECHST.
 « minor, L.
 Picoides tridactylus, L.
 Certhia familiaris, L.
 Yunix torquilla, L.
 Sitta caesia, W. et M.
 Tichodroma muraria, L.
 Merops apiaster, L.
 Alcedo ispida, L.
 Loxia curvirostra, L.
 Coccothraustes vulgaris, PALL.
 Pyrrhula major, BREHM.
 Lignrinus chloris, L.
 Fringilla coelebs, L.
 « montifringilla, L.
 Passer domesticus, L.
 « montanus, L.
 Acanthis cannabina, L.
 Carduelis elegans, STREPI.
 Chrysomitris spinus L.
 Acanthis linaria, L.
 Plectrophanes nivalis, L.
 Emberiza citrinella L.
 « miliaria, L.
 « schœnielus L.
 « cia, L.
 Turdus viscivorus, L.
 « pilaris, L.
 « musicus, L.
 « iliacus, L.
 « torquatus, L.
 « merula, L.
 Monticola saxatilis, L.
 Ampelis garrula, L.
 Cinclus aquaticus, BECHST.
 Sturnus vulgaris, L.
 Muscicapa grisola, L.
 « collaris, BECHST.
 « atricapilla, L.
 Motacilla alba, L.
 « flava, L.
 « boarula, L.
 Aerocephalus turdoides, L.
 « phragmitis, BECHST.
 « arundinaceus, Gm.

(nach) ZEYK (szerint)	(nach d.) «Aves Hungariæ» (szerint).
<i>Sylvia luscinia</i> ,	<i>Erithacus luscinia</i> , L.
« <i>philomela</i> ,	« <i>philomela</i> , BECHST.
« <i>nisoria</i> ,	<i>Sylvia nisoria</i> , BECHST.
« <i>atricapilla</i> , m. f.	« <i>atricapilla</i> , L.
« <i>cinerea</i> , m.	« <i>cinerea</i> , BECHST.
« <i>rubecula</i> , m.	<i>Erithacus rubecula</i> , L.
« <i>cyaneula</i> , m.	« <i>cyaneulus</i> , WOLF.
« <i>tithys</i> , m. f.	<i>Ruticilla tithys</i> , SCOP.
« <i>Sylvia phœnicurus</i> , m.	« <i>phœnicura</i> , L.
« <i>hypolais</i> .	<i>Hypolais icterina</i> , VIEILL.
« <i>fitis</i> ,	<i>Ficedula trochilus</i> , L.
<i>Troglodytes parvulus</i> ,	<i>Anorthura troglodytes</i> , L.
<i>Saxicola œnantlie</i> m. f.	<i>Saxicola œnantie</i> , L.
« <i>rubetra</i> , m.	<i>Pratincola rubetra</i> , L.
« <i>rubicola</i> , m.	« <i>rubicola</i> , L.
<i>Accentor alpinus</i> ,	<i>Accentor collaris</i> , SCOP.
« <i>modularis</i>	« <i>modularis</i> , L.
<i>Anthus aquaticus</i> ,	<i>Anthus spinoletta</i> , L.
« <i>arboreus</i> ,	« <i>trivialis</i> , L.
<i>Alauda cristata</i> ,	<i>Alauda cristata</i> , L.
« <i>arvensis</i> ,	« <i>arvensis</i> , L.
« <i>arborea</i> ,	« <i>arborea</i> , L.
<i>Parus major</i> ,	<i>Parus major</i> , L.
« <i>cœruleus</i> ,	« <i>cœruleus</i> , L.
« <i>cristatus</i> ,	<i>Lophophanes cristatus</i> , L.
« <i>palustris</i> ,	<i>Pœcile palustris</i> , L.
« <i>lugubris</i> ,	« <i>lugubris</i> , TEMM.
« <i>biarmicus</i> , m. f.	<i>Panurus biarmicus</i> , L.
« <i>caudatus</i> , m.	<i>Orites caudatus</i> , L.
<i>Regulus flavicapillus</i> ,	<i>Regulus cristatus</i> , KOCH.
« <i>ignicapillus</i> ,	« <i>ignicapillus</i> , BREHM.
<i>Hirundo rustica</i> ,	<i>Hirundo rustica</i> , L.
« <i>urbica</i> ,	<i>Chelidon urbica</i> , L.
<i>Cypselus apus</i> ,	<i>Cypselus apus</i> , L.
<i>Caprimulgus europæus</i> ,	<i>Caprimulgus europæus</i> , L.
<i>Columba palumbus</i> ,	<i>Columba palumbus</i> , L.
« <i>œnas</i> ,	« <i>œnas</i> , L.
« <i>livia</i> ,	« <i>livia</i> , BRISS.
« <i>turtur</i> ,	<i>Turtur auritus</i> , GRAY.
<i>Tetrao urogallus</i> , m. f.	<i>Tetrao urogallus</i> , L.
« <i>tetrix</i> , m.	« <i>tetrix</i> , L.
« <i>bonasia</i> , m. f.	« <i>bonasia</i> , L.
<i>Perdix cinerea</i> ,	<i>Perdix cinerea</i> , LATR.
« <i>coturnix</i> ,	<i>Coturnix dactylisonans</i> , MEX.
<i>Charadrius auratus</i> ,	<i>Charadrius apricarius</i> , L.
« <i>minor</i> ,	<i>Aegialitis fluviatilis</i> , BECHST.
<i>Ardea cinerea</i> , m.	<i>Ardea cinerea</i> L.
« <i>purpurea</i> , m.	« <i>purpurea</i> , L.
« <i>garzetta</i> ,	« <i>garzetta</i> , L.
« <i>stellaris</i> ,	<i>Botaurus stellaris</i> , L.
« <i>nycticorax</i>	<i>Nycticorax nycticorax</i> , L.

(nach) ZEYK (szerint)	(nach d.) «Aves Hungariæ» (szerint).
<i>Ardea ralloides</i> ,	<i>Ardea comata</i> , PALL.
« <i>minuta</i> ,	« <i>minuta</i> , L.
<i>Ciconia alba</i> ,	<i>Ciconia alba</i> , L.
<i>Ibis falcinellus</i> ,	<i>Ibis falcinellus</i> , L.
<i>Scolopax rusticola</i> , m. f.	<i>Scolopax rusticola</i> , L.
« <i>media</i> ,	<i>Gallinago major</i> , GM.
« <i>gallinago</i> ,	<i>Gallinago scolopacina</i> , BP.
<i>Totanus calidris</i> ,	<i>Totanus calidris</i> , L.
« <i>stagnatilis</i> ,	« <i>stagnatilis</i> , BECHST.
<i>Tringa pugnax</i> , m. f.	<i>Philomachus pugnax</i> , L.
« <i>ochropus</i> ,	<i>Totanus ochropus</i> , L.
« <i>glareola</i> ,	« <i>glareola</i> , L.
« <i>cinclus</i> ,	<i>Tringa alpina</i> , L.
« <i>Schinzii</i> ,	<i>Tringa Schinzii</i> , BREHM.
« <i>minuta</i> ,	« <i>minuta</i> , LEISL.
« <i>subarcuata</i> ,	« <i>subarcuata</i> , GULD.
<i>Morinella collaris</i> , m.	<i>Streptilas interpres</i> , L.
<i>Vanellus cristatus</i> ,	<i>Vanellus cristatus</i> , L.
<i>Glareola torquata</i> ,	<i>Glareola pratincola</i> , L.
<i>Rallus aquaticus</i> ,	<i>Rallus aquaticus</i> , L.
<i>Crex pratensis</i> ,	<i>Ortygometra crex</i> , L.
<i>Gallinula chloropus</i> ,	<i>Gallinula chloropus</i> , L.
« <i>porzana</i> ,	<i>Ortygometra porzana</i> , L.
« <i>pusilla</i> ,	« « <i>minuta</i> , PALL.
<i>Recurvirostra avocetta</i> ,	<i>Recurvirostra avocetta</i> , L.
<i>Fulica atra</i> ,	<i>Fulica atra</i> , L.
<i>Podiceps cristatus</i> , m. f.	<i>Podiceps cristatus</i> , L.
« <i>subcristatus</i> , m. f.	« <i>griseigena</i> , BOND.
« <i>auritus</i> , m. f.	« <i>auritus</i> , L.
« <i>minor</i> , f.	« <i>minor</i> , L.
<i>Sterna hirundo</i> ,	<i>Sterna fluviatilis</i> , NAUM.
« <i>leucoptera</i> ,	<i>Hydrochelidon leucoptera</i> , MEISN.
« <i>nigra</i> ,	« « <i>fissipes</i> , L.
<i>Larus canus</i> ,	<i>Larus canus</i> , L.
<i>Anas clangula</i> , f.	<i>Bucephala clangula</i> , L.
« <i>leucophthalmos</i> ,	<i>Nyroca leucophthalmus</i> , BECHST.
« <i>ferina</i> f.	<i>Aythya ferina</i> , L.
« <i>boschas</i> , m. f.	<i>Anas boschas</i> , L.
« <i>penelope</i> , m.	<i>Mareca penelope</i> , L.
« <i>querquedula</i> , m. f.	<i>Querquedula circia</i> , L.
« <i>crecca</i> , m.	« « <i>crecca</i> , L.
<i>Mergus merganser</i> , m. f.	<i>Mergus merganser</i> , L.
« <i>albellus</i> , m. f.	« <i>albellus</i> , L.
<i>Carbo pygmaeus</i> .	<i>Graculus pygmaeus</i> , PALL.

183 } faj. 225 } darab.
 } Spec. } Stück.

A perbenyiki szalonkavadászatok.

Közli a M. O. K.

Gróf *Mailáth* József perbenyiki uradalmának (Zemplénmegye) az idei szalonkavadászatokról szóló kimutatását *EGERVÁRY GYULA* szerkesztő úr volt szíves rendelkezésünkre bocsátani. Ez a jegyzék az erdei szalonka tavaszi vonulását illetőleg kivált azért becses, mert nemcsak lelövési dátumokról szól, hanem az időjárást és a talajviszonyokat is feltünteti.

A vadászterület középfekvése

48° 30' é. sz. és
39° 30'' k. h. alatt van Ferrótól

számítva; domborzata gyenge, mintegy 120 m.-ig emelkedik, a völgyfenék tengerszintfeletti magassága 106—112 m. A vadászat márcz. 3-tól ápril 5-ig tartott, de közben márcz. 4—16-ig, tehát 13 napon át, szintúgy márcz. 17. és 20-án, továbbá ápr. 2-án, összesen 16 napig szünetelt. A 11 úrvadász s az erdészszemélyzet, 14¹/₆ vadásznapon, 260 szalonkát ejtett el.

Márcz. 2-án vonult 2 drb.

Idő: Esős, zivataros.

Talaj: száraz.

Márcz. 16-án kezdődött a hajtóvadászat, a következő eredménnyel:

Mart. 16. Lőve 7 db. Idő derült, hideg.

Talaj száraz.

"	18.	"	13	"	"	esős. T. száraz.
"	19.	"	12	"	"	eső. " "
"	21.	"	13	"	"	eső, hűvös. T. nedves.
"	22.	"	13	"	"	derült. T. nedves.
"	23.	"	15	"	"	nagy eső. " "
"	24.	"	35	"	"	esős. T. közepesen ned.
"	25.	"	21	"	"	esős. T. száraz.
"	26.	"	16	"	"	eső. T. közepesen nedv.
"	27.	"	27	"	"	esős. T. nedves.
"	28.	"	7	"	"	" " közepesen ned.
"	29.	"	34	"	"	szeles. " " "
"	30.	"	11	"	"	borus. " " "
"	31.	"	18	"	"	derült. " szárazabb.
Ápr.	1.	"	7	"	"	borus. " szárazabb, helyenkint vizes.
"	3.	"	3	"	"	eső, szélvihar. T. nedv.
"	4.	"	5	"	"	borus. T. helyenkint nedves.
"	5.	"	1	"	"	borus. T. helyenkint nedves. Vonulás.

Die Schnepfenjagd in Perbenyik.

Mitgeth. v. d. H. D. G.

Herr Redacteur Julius v. Egerváry hatte die Güte uns den Ausweis über die heurigen Schnepfenjagden der gräflich Josef Mailáth'schen Herrschaft Perbenyik — Com. Zemplén — zur Verfügung zu stellen, deren Resultat vom Standpunkte des Frühlingszuges dieser Art volle Beachtung verdient, u. z. deswegen, weil nicht nur der Abschluß, sondern auch die Witterung und die Bodenverhältnisse angegeben sind.

Das Jagdterrain liegt geographisch — die mittlere Lage genommen

48° 30' n. B.
39° 30'' ö. L. v. Ferro;

ist leicht hügelig, bis 120 M., die Thalsohle 106—112 M. über dem Meere. An den Jagden nahmen 11 Herrenjäger und das Forstpersonale theil. Das Ergebnis der 14¹/₆ Jagdtage ergab 260 Schnepfen: die Zeit war vom 3-ten März bis 5-ten April; Pausen vom 4—16-ten März — 13 Tage, dann der 17-te und 20-te März und der 2-te April, im Ganzen also 16 Tage.

Am 3-ten März: Strich, 2 Stück;

Wetter: Regen, stürmisch;

Terrain: trocken.

Mit 16-ten März begannen die Treibjagden und ergaben folgendes Resultat:

16. März	7	Schnepfen;	heiter, kalt, Terrain trocken;
18. "	13	Sch.	regnerisch; T. trocken;
19. "	12	"	Regen; T. trocken;
21. "	13	"	Regen, kühl; T. feucht;
22. "	13	"	heiter, T. feucht;
23. "	15	"	starker Regen; T. feucht;
24. "	35	"	regnerisch; T. mittelfeucht;
25. "	21	"	" T. trocken;
26. "	16	"	Regen; T. mittelfeucht;
27. "	27	"	regnerisch; T. feucht;
28. "	7	"	" T. mittelfeucht;
29. "	34	"	windig; T. mittelfeucht;
30. "	11	"	bewölkt; " "
31. "	18	"	heiter; " trockener;
1. April	7	"	bewölkt; T. trockener, stellenweise naß;
3. "	3	"	Regen, Sturmwind; T. feucht;
4. "	5	"	bewölkt; T. stellenweise feucht;
5. "	1	"	" " Strich.

Megjegyzendő, hogy a talajviszonyok adatai, mint száraz, nedves stb. nem a napi időjárás befolyását, hanem általában az illető hely talajának rendes állapotát jelzik. A vadászok száma és az elejtett szalonkák mennyisége kb. arányos, a mennyiben a 35 szalonkát, — ez volt a legnagyobb napi eredmény — márcz. 24-én 7 vadász ejtette el, márcz. 29-én pedig 4 vadász lőtt 34 db.-ot, ápr. 1-én azonban már 7 vadász sem lőtt többet 7 szalonkánál. Nagyon valószínű, hogy az eredmény a márcz. 4-étől 16-áig tartó szünet alatt emelkedett volna, a mi a kettős culminatiót — márcz. 24. és 29-ét még jobban kidomborítaná. A csökkenés áprilisban természetesen és szépen is tűnik ki.

Kiemeljük még, hogy a legtöbb zsákmány a közepesen nedves helyekről, tehát az erdei szalonka kedvencez tartózkodási helyeiről való.

A legtöbb szalonkát, 65 db.-ot, a vadászat ura, gróf MAILÁTH lőtte, utána a személyzet 50-et. Sorban következnek ezután: báró SENNYEY BÉLA 46, gróf SZÉCHENYI PÁL 37, gróf SZIRMAJ GYÖRGY 19, báró VÉCSEY T. 13 szalonkával, s végre a kisebb számok. Az eredmény bizonyára kitünő lenne akkor, ha az adatok mind egy helyről származnának, a vonulás kezdete, tetőzése és befejeződése azonban így is eléggé szembe-tünő.

Asio accipitrinus. A. M. O. K. dr. LENDL ADOLF úrtól a következő sorokat vette: Ma kaptam M. Óvárról egy ♀ *Asio Accipitrinus*-t, melyben 4 tojás volt s ezek között egy teljesen érett; ezt az utóbbi kifújva az O. Központ gyűjteményének ajánlom fel ajándékol s a napokban lesz szerencsém átküldeni. Újabb bizonyíték CZYRK és CERVA megfigyeléseihez stb. Budapest, 1897 márcz. 9. Dr. Lendl Adolf.

A fentebbi sorokat avval a megjegyzéssel közöljük, hogy ez adat nemcsak annak a bizonyítéka, hogy az *Asio Accipitrinus* nálunk is fészkel, a mit különben már gróf Lázár Kálmán is biztosra vett, hanem annak is, hogy ez a faj jobb években tojásait már márczius első felében kezdi lerakni.

Zu bemerken ist, daß die Angabe der Bodenbeschaffenheit, wie trocken, feucht etc nicht als vom jeweiligen Wetter abhängig, sondern als gewöhnlicher Zustand gemeint ist. Das Verhältniß zwischen der Zahl der Schützen und jener der erlegten Schnepfen gleicht sich so ziemlich aus, nachdem sieben Schützen die höchste Zahl: 35 Schnepfen am 24-ten März, die nächstfolgende Zahl 34 Schnepfen durch vier Schützen am 29-ten März erlegt wurde: sieben Schützen am 1-ten April jedoch nur mehr sieben Schnepfen erlegten. Es ist sehr wahrscheinlich, daß die Jagd während der großen Pause vom 4-ten bis 16. März ein Ansteigen der Zahl ergeben hätte, und dann eine doppelte Culmination — 24-ten und 29-ten — März noch mehr hervorgehoben hätte: das Abfallen im April ist sehr deutlich und schön. Hervorzuheben ist, daß die besten Resultate auf mitteleuchtem, also der Schnepfe am besten passenden Boden erlangt wurden. Nach Schützen gruppiert erlangte der Jagdherr Graf Mailath die größte Zahl, 65 Schnepfen, das Personale brachte es auf 50, dann folgen Baron Béla Sennyeu mit 46, Graf Paul Széchenyi mit 37, Graf Georg Sirmay mit 19, Baron T. Vécsey mit 13 Schnepfen, dann folgen die kleineren Zahlen. Freilich wäre das Resultat erst dann ganz klassisch zu nennen, wenn es ein und derselben Localität entstammen würde; aber auch so wird der Beginn, die Culmination und das Ende deutlich markiert.

Asio accipitrinus. Die U. D. C. erhielt von Herrn Dr. Ad. Lendl folgenden Brief: Heute bekam ich aus Magyar-Óvár ein ♀ *Asio accipitrinus*, in welchem 4 Eier, darunter ein vollkommen legerisches, sich befanden; dieses letztere trage ich der Sammlung der U. D. Centrale als Geschenk an, und werde die Ehre haben es in einigen Tagen einzusenden. Es ist ein neuerer Beweis zu den Erfahrungen von Herren Czunk u. Cerva etc. Budapest, den 9. März 1897. Dr. Adolf Lendl.

Obige Zeilen theilen wir mit der Bemerkung mit, daß diese Angabe nicht nur ein Beweis dafür ist, daß *Asio accipitrinus* auch bei uns brütet, was übrigens schon Graf Coloman Lázár für sicher annahm, sondern auch dafür, daß diese Art in günstigeren Jahren bereits in der ersten Hälfte vom Monate März zu legen beginnt.